

Pozsony környékének szedrei. Rubi posonienses.

Írta: | Gáyer Gy. (Szombathely).
Von: }

A Kis-Kárpátok csodálatosan gazdag *Rubus*-flóráját Sabransky Holuby s a magam kutatásai még ki nem merítették s alaposan feltártnak csak azt a területrészeti lehet tekinteni, mely Dévénytől Pozsonyon át Szentgyörgyig húzódik. Szentgyörgy s még inkább Bazin *Rubus*-flórájáról már csak gyér adataink vannak, a hegyvidék többi részének *Rubus*-flórája pedig jóformán ismeretlen. De még az átkutatott terület is időnkint meglepetésekkel szolgálhat. Mert a vágásokban, cserjésekben termő *Rubus*-ok fölé gyakran erdő nő, melynek árnyékában a vadszeder lappangó (*latens*) életmódra kényszerül, hosszú évekre eltűnik a szem elől, míg egyszer újabb erdővágás napfényre nem engedi.¹

Miudamellett az eddigi kutatások is olyan alaksokaságot állapítottak meg s annyi kisebb-nagyobb endemisus jelentlétet derítették ki, hogy a további munka megkönnyítése végett szükségesnek mutatkozik az eddigi eredményeket áttekinthető formában összefoglalni.²

Ehhez képest először meghatározó kules alakjában tárgyalom a keresztezésre vissza nem vezethető ú. n. tőfajokat, azután pedig felsorolom a hybridus eredetű alakokat. A két csoport összehasonlításából nyilvánvaló lesz, hogy amíg pl. egy nem messze eső vidéknek, a Semmeringnek *Rubus*-flórájában a kereszteződés nagyon kis szerepet játszik,³ addig itt az eredeti sokféleség mellett a fajkeveredésnek is nagy befolyása van az alakok sokaságára. Azonban itt sem egyenlően oszlik meg ez a hatás. A hegyi völgyekben, az erdei patakok mentén leginkább a tiszta tőfajok teremnek. A hybridus egyedek száma azonban mindenkor megszaporodik, mihelyt a napos lejtőkre lépve, a hegyek lábához közelediük. Itt a szőlőművelés övében, a meleget és napot kedvelő *R. tomentosus* és *R. macrostemon* társaságában és az alluvialiás *R. caesius* határvonalán ezeken a fajokon kívül keverékfajoknál egyebet alig találunk.

A sokféle hybridus alakot meghatározó kules keretébe illeszteni nem lehet. Egyes fajkeverékek (pl. *caesius* × *tomentosus*) alaksorozata szinte határtalan. Amellett némi gyakorlattal a

¹ Így a „Kis-Vödricvölgy”-ben, melynek egyik oldalán az erdőt 1914-ben letarolták, a következő években a patak mentén rendkívül bónia *Rubus*-vegetáció fejlődött, melynek számos tagja a vidéken eladdig ismeretlen volt.

² Ennek a synopticus munkának elvégzését dr. Zalihrenckner Sándor múzeumi igazgatótól köszönöm, aki ismert színességével módöt adott arra, hogy Sabransky herbáriumát már a bécsi Hofmuseum herbáriumába való besorozása előtt használhassam.

³ Hayek, Verh. zool. bot. Ges. Wien, 1916, 440.

keverékfajok a tőfajoktól a legtöbb esetben könnyen megkülönböztethetők. Így a *caesius* következetesen átörökíti hybridus utódaira lándzsás, kiszélesedő mellékleveleit, úgy hogy e belyeg jelelülte majdnem minden *caesius*-eredetre vall. A *tomentosus*-nak a *Discolores* csoportbeli fajokkal való kereszteződését brachyandria és többé-kevésbé teljes sterilitas, sokszor az elefantcsontfehér (nem tiszta fehér) virág, sajátszerű szürkés- vagy sárgászöldbe hajló lombszínezet; a mirigyes szedrekkel való vegyületét az alul fehérlő levelek s a többnyire keskeny-, sűrű- és apróvirágú virágzatok; fajvegyüliket általánosságban pedig csillagszörök gyakori előfordulása jellemzik. A *R. sulcatus*-nak vidékünkön nem ritka hybridjeit a *Discolores*-csoport fajaival a gyakran erősen leveles virágzat (*inflorescentia perfoliata*) erőteljes, többé-kevésbé felálló sarjak, alul molyhukat vesztő s zöldbe játszó levelek teszik feltűnőkké, míg ellenben a csésze inkább a *Discolores* fehéresszürke színét viseli. Egyébként pedig a sterilitas kisebb-nagyobb foka a legtöbb hybridus eredetű *Rubus*-nak közös tulajdonsága.

Hogy Pozsony vidékén a mészhegyek (mint pl. a dévényi Nagytető) *Rubus*-flórája szegény s nagyobb részben hybridus alakokból áll, ellenéreben a gránitos talaj gazdag *Rubus*-flórájával, már Sabrancky megfigyelte s ez a tény hihetőleg ezeknek a síkság szélén álló mészhegyeknek a rendesnél is nagyobb fokú szárazságával függ össze.

I. Clavis specierum.

1. Folia¹ pinnata, subtus canotomentosa; petala parva, erecta; fructus ruber, rarissime lutens; germina velutina; drupeolae numerosae in drupam compositam a receptaculo sicco conico secedentem coalitae (in silvis montanis abunde, sparse etiam in pinetis alnetisque planitiei Moravi fluvii . . . *idaeus* L.

Forma fructibus luteis sec. Bäumler abunde supra Schienweg-Försterhaus (e cultura effugia?).

Folia palmata, ternata vel quinata rarissime septenata; fructus ater, interdum atrosanguineus vel pruinosis; drupeolae numerosae cum gynophoro emolliente in drupam compositam a tori parte inferiore secedentem coalitae 2

2. Fructus pruinosi; turio teres, pruinosis, plerumque, debilis, ± glandulosus, aculeis parvis fere conformibus praeditus; foliū ternata; stipulae lanceolatae; inflorescentia glandulosa; sepala post anthesin erecta (in nemoribus Daunbii, in fossis et arvis vulgaris, raro locis petrosis, sic Pfaffenberg pr. Deutsch-Altenburg: Clusins) *caesius* L.

Fructus atri, raro atrosanguinei, non pruinosi; stipulae lineares 3

¹ semper folia *turionum* intelliguntur.

3. Aculei turionum aequales compressi, ad angulos dispositi; aciculi nulli; glandulae stipitatae nullae vel rarae (aut si copiosius adsunt in inflorescentia, deficiunt in turione) 4

Aculei turionum vulgo valde inaequales; glandulae stipitatae in turione et in ramis ± frequentes 17

4. Turiones suberecti, apice tantum curvati, angulati glabri; folia subtus viridia; inflorescentiae pauciflorae, subracemosae; sepala extus viridia, albomarginata; filamenta post anthesin patula; plantae eglandulosae (*Suberecti*) 5

Turiones arcuati, angulati, glabri vel pilosi; folia subtus albotomentosa, rarius cinerascentia, inflorescentiae compositae apicem versus decrescentes; sepala extus tomentosa, filamenta post anthesiu conniventia; plantae eglandulosae (*Discolores*) 7

Turiones angulati vel teretes; folia subtus viridia vel cinereotomentosa; sepala nonnunquam viridia; plantae saepe sparsim glandulosi; ceterum uti *Discolores* (*Silvatici*) 12

5. Aculei turionis breves conici, plerumque atropurpurei; folia 5—7-nata, argute serrata, foliolis infimis sessilibus; flores magni, albi; stamina stylis superantia; fructus atrosanguinei (V.!!!, KV.!!!, Ba!, DCs.!!)¹ *nessensis* W. Hall.¹
L. a. „Jegyzetek“-et.

Aculei turionum robusti, fructus atri 6

6. Turiones angulati, nec sulcati; foliola saepe plicata, infima subsessilia; sepala post anthesin patentia; stamina stylis subaequantia (L.!!, DCs.!!) *plicatus* Wh. N.²

In ditione nostra tantum var. *rosulentus* (P. J. Muell.) floribus intense roseis observatus.

Turiones sulcati, foliola infima breviter, sed manifeste petiolulata; sepala post anthesin reflexa; stamina stylis longiora (P.!!) *sulcatus* Vest.

7. Turio glaber vel pilosus, arcuatus; folia duriuscula, subtus dense canotomentosa, foliola omnia distinete petiolulata; pedunculi ± patuli; petala lata (*Hedycarpi*) 8

Turio glaber, initio saepe rectiusculus vel in dumetis scandens; folia subtus cinereotomentosa; foliola infima breviter petiolulata; pedunculi ± ascendentes; petala saepe angusta

(*Candidantes*) 10

¹ Abbreviationes: *P.* = ditio posoniensis, inter Pozsony, Récse et Lamacs. — *Pv.* = vineta posoniensia. — *V.* = Vaskutacska völgye (Eisenbründltal). — *KV.* = Kis-Vödricvölgy (Kleines Weidritztal). — *Z.* = Zergehegy (Gemsenberg). — *St.* = Steinsätze. — *Bo.* = Bodengraben. — *S.* = Sinut (Schieneweg). — *Sp.* = Spitäler. — *Rw.* = Roter Weg supra Lamacs. — *Pf.* = Grosser Pfefferberg. — *R.* = Récse (Ratzersdorf). — *Sz.* = Szentgyörgy. — *Ba.* = Bazin. — *D.* = Dévényi Nagytető (Thebner Kogel.) — *L.* = Lozorno. — *DCs.* = Detreköcsürtörök.

² = vidi specim. sicca. — !! = ipse legi vel in natura observavi.

8. Folia pedato-quinata, supra glabra, subtus incana, acute dentata; inflorescentia aculeis copiosis rectis vix inclinatis munita; fl. intense rosei (sparse: Pv.!, V.!!, D.!!, L.!, DCs.!!) *bifrons* Vest.

Folia palmato-quinata, inaequaliter sat grosse dentata; inflorescentiae aculei, saltem inferiores, falcati 9

9. Planta robusta; turiones parce pilosi acute quinquangulares faciebus planis vel leviter concavis; folia supra viridia, glabra vel parce striguloso-pilosa: flores pallide rosei (abunde Pv.!!, Sz.!!, Ba.!!, sporadice D.!!) . . *macrostemon* Focke.

In umbrosis folia subtus virescentia, inflorescentia laxa, flores intense rosei: var. *viridescens* Sabr. Ceterum occurrit ssp. *lacertosus* Sudre turionibus glabris distinete canaliculatis floribus albis (Pv.: Tümlerberg !!)

Minus robusta; folia supra + dense stellulato-pilosa, cineroviridia (juvenilia cinereotomentosa); flores pallide rosei vel albi (Pf., Sz. — Grinád) *moestus* Hol.

10. Altissimus, robustissimus; turio canaliculatus; folia supra glabra, subtus cinerea; foliolum terminale magnum, late ovatum, cordatum, acuminatum; inflorescentia multiflora ampla; flores magni; petala ovata alba vel pallide rosea (Haud rarus: P.!! Ba.) *thyrsanthus* Focke³

Variat: inflorescentia perfoliata . . (*R. argyropsis* Focke: Pf.!!)

Plantae minus robustae; foliola minora, inaequaliter serrata; foliolum terminale basi emarginatum; inflorescentia saepe angusta; flores mediocres 11

11. Turio canaliculatus; folia tenuia, subtus subviridia; foliolum terminale latum, saepe fere orbiculatum; inflorescentia pauciflora angusta aculeis falcatis uncinatis praedita; petala ovata (sparse: V.!!, Rw.!!) *Vestii* Focke⁴

Turio angulatus; folia vulgo discoloria; fol. terminale anguste ovatum vel ovatooblungum; inflorescentia angusta laxa aculeis parum curvatis; petala ovato-oblunga, alba (frequens P.!! Sz.!!, Ba.!, L.!!, DCs.!!) *candicans* Whe.

Variat petalis filamentisque roseis (*R. erythrandrus* Borb. et Hol., Syn. *R. purpureus* Hol. non al.) et habitu robustiore, turionibus sulcatis, inflorescentia ampla, floribus ceterum ut in typo albis (var. *grandis* Sudre.

12. Folia utrinque viridia; turio angulatus glaber vel glabrescens, e glandulosus et gladunlis rarissimis instructus; inflorescentia glandulis stipitatis parcis praedita; flores albi . 13

Folia superiora subtus ± cinerea vel griseotomentosa . 14

13. Foliola omnia longe petiolulata; fol. terminale et basi impressa ovatum, longe acuminatum; glandulae stipitatae inflorescentiae longiusculae; flores et minoribus; sepala post anthesin et in fructu reflexa (V.!!, KV.!!, DCs.!!) . . . *silesiacus* Whe.

Foliolum terminale et basi cordata late ovatum subito acuminatum; glandulae inflorescentiae villo vix aequilongi; flores magni; sepala post anthesin reflexa, serius patentia (KV.!) *chlorocladus* Sabr.⁵

14. Turiones angulati; germina pilosa; flores albi . . . 15

Turiones teretes vel subteretes; germina glabra; flores pale
lide rosei; folia cordatorotunda vel late cordatoovata . . . 16

15. Turiones glabri vel parce pilosi; folia mediocria, viri
dia, subtus molliter pubescentia et sub pube incanescutia; foliolum
terminale ex emarginata basi late ovatum longe acuminatum;
inflorescentia subsimplex racemiformis; stipulae cum bracteis
margine glaudulosae, ceterum planta omnino eglandulosa (V. !)
pubifrons Sabr.⁶

Turiones distincte pilosi; folia magna, supra atrovirentia,
subtus molliter canescenti-tomentosa; foliolum terminale e cor
data basi late vel latissime ovatum, breviter et abrupte acuminatum,
inflorescentia ampla; planta sparse glandulosa (Frequens P. !!,
Sz. !!, Ba. !!) *quadicus* Sabr.⁵

16. Planta eglandulosa; folia grosse et acute dentata mar
gine distincte crispula, adulta subtus virescentia; inflorescentia
compacta fere aequilata; flores maiusculi (KV. !!) *crispifrons* Gáyer.

Turio eglandulosus, inflorescentia sat copiose glandulosa; folia
etiam adultiora subtus ± grisea, mediocriter deutata; inflorescen
tia pyramidalis laxa; flores e minoribus (KV. !!)

heterocladus Gáyer.⁷

17. Petiolus superne distincte canaliculatus; folia supra
stellulato-pilosa cinerea (vel glabra: *R. Lloydianus* Gen.), sub
tus canotouentosa, vulgo ternata; foliolum terminale rhombium,
basi cuneatum; flores e minoribus, lutescenti-albidi; stamina stylis
subaequilonga. (Locis iusolatis, inter viueta frequens P.—Ba. !!)
tomentosus Borkh.

Quoad glandulositatem variabilis; praeterea ssp. *aenophilus* Sudre
robustior, folia quinata, fol. terminale obovatum: Pernek !!

Petiolus superne plauus vel tantum basi parum caudiculatus;
folia superne nunquam stellulatopilosa; flores albi vel rosei 18

18. Turio plerumque angulatus aculeis maioribus validis;
inter aculeos maiores et aciculos formae intermediae nullae vel
fere nullae; folia plerumque quinata; glandulae inflorescentiae
diametrum pedunculorum non superantes 19

Turio teres vel angulatus; inter aculeos maiores et minores
formae intermediae copiosae; glandulae inflorescentiae plurimae
diametrum pedunculorum distincte superantes 33

20. Aciculi tuberculiformes in turione nulli vel fere nulli
(*Vestiti*) 21

Aciculi tuberculiformes ± copiosi (*Radulae*) 22

21. Turio parce pilosus, glandulis sparsis longis, aculeis
crebris rectis parum inaequalibus munitus; folia pedatoquinata,
supra glabra, subtus cinereotomentosa, inaequaliter et acute dupli
catoserrata; flores albi vel rosei. (Sec. Sabr. frequens: P.)

Cafischii Focke.⁸

Turio praeter aculeos rectos subaequales pilis brevibus glan
dulisque stipitatis perbrevibus munitus; folia paluatoquinata supra

glabriuscula subtus pallidiora, parce tomentosula; flores albi (St.—Bo.!! Bo.!!)	<i>brachytrichus</i> S a b r.
22. Turio angulatus	23
Turio teres; folia concolora;	31
23. Stamina stylis evidenter breviora; flores albi . . .	24
Stamina stylos superantia; folia quinata	25
24. Turio faciebus planis, aculeis mediocribus; folia ter- nata, superne atrovirentia, subtus pallidiora et nonnunquam leviter griseotomentosa, duriuscula (subcoriacea); foliolum terminale e basi cordata late ovatum vel rotundatum, apice longe acumi- natum, inflorescentia multiflora efoliosa; sepala post anthesin patentia (V.!!)	<i>nigroviridis</i> S a b r.
Turio faciebus sulcatis; aculei in tota planta creberrimi, ii turionum validi pungentissimi; folia quinata supra lucida subtus opacovirentia, chartacea; foliolum terminale obovatum, basi rotun- datum; inflorescentia elongata angusta, perfoliata; sepala post anthesin erecta (St.!!)	<i>Baeumleri</i> S a b r.
25. Folia utrinque viridia	26
Folia discoloria, sepala post anthesin reflexa	29
26. Sepala post anthesin reflexa	27
Sepala post anthesin patentia vel erecta	28
27. Turio sparsissime pilosus aculeis mediocribus; foliolum terminale orbiculare vel latissime obovatum, basi emarginatum, breviter acuminatum; flores magni, albi (frequens: P.!!)	
	<i>dryades</i> S a b r. ⁹
Turio abunde pilosus aculeis validis; foliolum terminale ovatum vel ovato ellipticum, basi emarginatum, longe acuminatum; flores mediocres, albi (DCs.!!)	<i>foliosus</i> W h e. N. ¹⁰
28. Turio valde heteracanthus aculeis maioribus validis; foliola lata se ohversim tegentia; terminale e cordata basi rotun- datum, breviter acuminatum; sepala post anthesin patentia, flores rosei vel sepala erecta, flores albi (Bo.!!, Sp.!!)	
	<i>thyrsiflorus</i> W h e. N. ¹¹
Turio aculeis maioribus debilibus, e basi lata subito atte- nuatis subulatis; foliola angusta, terminali e basi cordata ovato- ellipticum longissime acuminatum; flores albi; sepala post an- thesin patentia (V.!!)	<i>stillicidator</i> S a b r. et G á y.
29. Turio pilosus; foliolum terminale ovatum vel obova- tohombeum, basi fere integrum; flores albi vel pallide rosei (Frequens P.!!, Ba.!!)	<i>Radula</i> W h e. ¹²
Turio glaber, foliolum terminale obovatum	30
30. Foliorum serratura minuta, tenuis; inflorescentia efoliosa laxa, flores rosei (Sz.!!)	<i>aspericaulis</i> L é v. et M u e l l.
Folia grosse serrata; inflorescentia foliosa compacta, ± abbreviata; flores albi (Frequens P.!!, Sz.!!, Ba.!!)	
	<i>carpathicus</i> B o r b. et S a r b.

Typus plantam silvestrem refert; forma in viis cavis vinetorum pro-
veniens turionibus purpureis = *R. graniticus* S a b r.

31. Turio teres vel obtuse quinquangularis; aculei maiores e basi compressa subulati, diametro turionis evidenter breviores; folia minutissime et aequaliter serrata; foliola lata, se obversim tangentia; terminale e basi profunde cordata rotundatum, longe acuminatum,¹ inflorescentia late pyramidalis; pedunculi adpresso pilosi glandulis brevibus tomentum superantibus; flores albi; sepala post anthesin reflexa (Bo.!!) *Bollaee* Sabr.

Turio teres; folia inaequaliter et grosse serrata 32

32. Aculei maiores compressi, turionis diametrum aequantes; folia laete virentia; foliolum terminale late cordato ovatum, breviter acuminatum; inflorescentia efoliosa; flores rosei; sepala viridi cana, post anthesin erecta (KV.!!)

Pantocsekianus Gáy. et Sabr.

Aculei maiores e basi compressa subulati, turionis diametro evidenter breviores; folia obscure, subtus glancoviridia; foliolum terminale e basi impressa obovatum, abrupte acuminatum; inflorescentia elongata laxa perfoliata; flores albi; sepala virescentia post anthesin patula (KV.!!) *Endlicheri* Gáyer.

33. Turio obtuse angulatus vel subteres aculeis maioribus validis basi compressis; inflorescentia composita ramulis mediis subcorymbosis (*Hystrices*, in ditione nostra rari) 34

Turio teres vel subteres aculeis omnibus subulatis, valde difformibus (*Euglandulosi*). 36

34. Sepala post anthesin reflexa; folia concoloria; stamina stylos superantia; ovaria glabra vel laxe pilosula (KV.!!)

Koehleri Wh. N.

Sepala post anthesin erecta 35

35. Planta viridiflavescens; folia utrinque viridia; sepala extus viridia; ovaria glabra (Bo.!!) *apricus* Wimm.¹³

Folia discoloria; sepala extus albottomentosa; ovaria dense pilosa; stamina stylis aequilonga (Bo.) *pilocarpus* Gremli.

36. Sepala in fructu reflexa; planta vivide viridis glandulis decoloribus; folia quinato pedata utrinque vivide viridia; foliola omnia manifeste petiolulata, angusta, longe candatoacuminata, inaequaliter argute serrata; terminale e basi levissime cordata anguste ovatum vel subdeltoidem; inflorescentia elongata laxa e ramis aequalibus patentibus composita; flores albi; stamina stylis virescentibus longiora (V.!!, S.!!) *posoniensis* Sabr.

Sepala in fructu erecta, rarius patula 37

37. Folia ternata; foliolum terminale exacte ellipticum, basi rotundatum, apice abrupte mucronatum; dentes minni aequales; turio intense caesius, omnino epilosus; inflorescentia brevis, late pyramidalis; stamina stylos aequantia; flores albi; sepala erecta (V.!!, noster-var. *Kornhuberi* Gáyer) *Bellardii* Wh. N.

Non ut in supra 38

¹ Exacte *Tiliae platyphyllos* formam referens.

38. Glandulae, seti glanduliferi. aculeique flavescens; flores albi; sepala vulgo erecta 39
Glandulae, seti aculeique purpurei vel purpureo-violacei; sepala erecta (Secus rivulos silvestres frequens) hirtus W. K.
1. Flores laete rosei; turio epilosus; inflorescentia laxa pauciflora planta gracilis humilis (*R. purpuratus* Sndre, sensu latiore) 2
 Flores albi 3
 2. Stamina stylos superantia vel iis aequilonga; folia subtus secus nervos principales laxe bifariam pilosa (KV !!) *circacoides* Gáyer.
 Stamina stylis breviora; folia parce striguloso-pilosa (V.!!)
brumalis Sudre.
 3. Stamina stylos superantia 4
 Stamina stylis breviora 8
 4. Foliola lata, se obversim tegentia; terminale obovato orbiculare, cordatum, minnate et aequaliter serrulatum (Bo.!!; S.!!) *hercynicus* G. Br.
 [Variat aculeis ± pallidis: *R. begoniaefolius* Hol.: Z. et foliis subtus glaucis: *R. hirtus* var. *cocrulescens* Sabr.: KV.!!]
 Foliolum terminale ovatum vel obovatum latitudine longius, vel si latiusculum, serratura inaequalis et grossa (*R. hirtus* sensu strictiore) 5
 5. Turio distincte pilosus; foliolum terminale late ovatum, emarginatum 6
 Turio glaber vel glabrescens 7
 6. Inflorescentia inermis vel parum armata. (Bo.!!) *hirtus* W. K.
 Inflorescentia aculeis crebris validis armata (V.!!) *offensus* P. J. Muell.¹⁴
 7. Serratura tenuis; turio pruinosus; folia, saltem juvenilia subtus glaucidula (KV.!!) *glaucinellus* Sudre¹⁵
 Grosse et inaequaliter serrata; turio non pruinosus; folia utrinque viridia. (Bo.!! Sz.!!) *trachydenes* Sudre.
 8. Folia ternata, dura; foliolum terminale orbiculare, emarginatum, acuminatum, breviter petiolulatum (Ba.!, Pernek!!) *crassus* Hol.
 Foliolum terminale ovatum vel obovatum (*R. Güentheri* s. l.) 9
 9. Turio distincte pilosus 10
 Turio glaber vel glabrescens 14
 10. Serratura profunda inaequalissima, dentes quasi compositi; inflorescentia laxa elongata effusa foliosa; styli purpurei (Bo.!!) *arachnites* Boul. et Pierr.
 Serratura aequalis, minuta vel mediocris 11
 11. Foliolum terminale obovatum, breviter acuminatum; serratura tenuis 12
 Foliolum terminale ovatum: styli rubri 13
 12. Styli rubri (Sz.!!) *minutidentatus* Sudre.
 Styli virescentes; inflorescentia multiflora pyramidalis (Ba.!!) *bazinensis* Sabr.
 13. Folia utrinque viridia (KV.!! Bo.!!) *Guentheri* Wh. N.
 Folia discoloria, subtus + cinerascentia (Sz.!!) *plusiacanthus* Borb.¹⁶
 14. Folia coriacea, nitentia: inflorescentia elongata angusta perfoliata glandulis atropurpureis densissime obsita; styli virescentes (Z.)
erythrostachys Sabr.¹⁷

Folia tenuia, atrovirentia; inflorescentia laxa, effusa, foliosa; styli rubri vel virescentes (Bo.!!) nigritus Sabr.

39. Pedicelli sepalaque aculeis crebris, acicularibus et glandulis longis obsita (secus rivulos silvestres) ricularis Muell. et Wirtg.

1. Turio pruinosus, glaber; foliolum terminale late ellipticum vel fere rotundatum, basi cordatum, acumine brevi imposito; inflorescentia ampla pyramidalis foliosa; sepala post anthesin patentia; petala virescenti-alba. stamina stylis superantia. (V.) vindobonensis Sabr. et HBr.¹²

Sepala post anthesin erecta; foliolum terminale acuminatum

2. Turio distincte pilosus; inflorescentiae rachis ± pilosohirsuta 3

Turio fere glaber; inflorescentiae rachis parum pilosa 8

3. Foliorum serratura grossa, inaequalis 4

Foliorum serratura tenuis, vulgo aequalis 5

4. Stamina stylis superantia (R.!!) incultus Muell. et Wirtg.

Stamina stylis breviora (V.) grosseserratus Sabr.

5. Stamina stylis superantia 6

Stamina stylis breviora 7

6. Folia utrinque viridia; foliolum terminale ovatum, emarginatum acuminatum (Apud nos?) ricularis Muell. et Wirtg.

Folia subtus molliter pilosa; foliolum terminale suborbiculare, cordatum, acuminatum (V.!!) Progelii Sabr.

7. Turio non pruinosus; folia utrinque viridia; planta parum rufes. cens (Z.!! Bo.!!) Bayeri Focke¹³

Turio pruinosus; folia subtus glauca; planta viridiflavescens (KV.!!) glaucidulus Sabr.²⁰

8. Stamina stylis breviora (Ba.!!) . . . horridulus P. J. Muell.

Stamina stylis superantia 9

9. Foliorum serratura grossa; foliolum terminale ovatum; inflorescentia ampla gracilis laxa, e ramulis elongatis patulis composita (Z.: Bilderabaum) longiramulus Sabr.

Foliorum serratura tenuis, aequalis 10

10. Foliolum terminale ovatum (Z. Sp.!!) . . . subaculeatus Börb.

Foliolum terminale obovatum (Sz.!!) Georgii Sabr.

Pedicelli sepalaque glandulosa, sed inermes vel parum aciculata (secus rivulos silvestres vulgo gregatiū proveniens) serpens Wh. e.

1. Planta pallide viridis; turio cum ramis molliter albidovillosulus; stamina stylis breviora (Sz.!! Ba.!!) chlorostachys P. J. Muell.

Turio pilosus vel glaber 2

2. Turio pilosus 3

Turio glaber; rachis parce pilosa vel non; inflorescentia brevis . 5

3. Stamina stylis superantia (Z. R.) serpens Wh. e.

Stamina stylis breviora 4

4. Foliolum terminale late cordato-ovatum (St.-Bo.!! V.!!) obrosus P. J. Muell.

Foliolum terminale anguste ovatum vel obovatum (V.!!)

brachyandrus Gr e m li.

5. Stamina stylos superantia	6
Stamina stylis breviora	8
6. Foliolum terminale orbiculare, cordatum, abrupte et breviter acuminatum (V.!!)	humorosus P. J. Muell.
Foliolum terminale ovatum vel ellipticum, leviter emarginatum, acuminatum	7
7. Folia utrinque viridia (Ba.!!)	leptadenes Sudre.
Folia subtus glaucescentia (Pf., R.)	lividus G. Br.
8. Folia grosse et inaequaliter serrata (Sz.!!)	oreades Muell. et Wirtg.
Folia minuta et aequaliter serrata	9
9. Foliolum terminale ovatum vel breviter obovatum, emarginatum (S.!!)	longiglandulosus Sudre.
Foliolum terminale anguste oblongum, basi integrum (Ba.!!)	flexiramus Sudre.

Jegyzetek.

¹ Syn.: *R. suberectus* And. — Focke-nek Asch. Gräbn. Syn. ban (VI. 455.) nyilvánított ama véleményére, hogy ez a faj Magyarországon nem fordul elő, már Sabr. reflektál „Die Bromb. d. Oststeierm.“ e. dolgozatában (OeBZ. 1905), ahol hivatkozik arra, hogy ő ezt a fajt már a Verh. z. b. Ges. Wien, XXXVI. (1886, 96. o.) közölte a Kis-Kárpátokból. A *R. nessensis* azonban az ország területén a Kis-Kárpátokon kívül más helyekről is ismeretes: Trenčén megye (Holuby MBL. 1916, 225.), Nyitra megye, Stara Huta Tavarnok mellett: Schaeffer József exs.!, Esztergom megye (Schullerberg ad Huta: Borb. ap. Schilb. Oe. B. Z. 1885, 444), Borsod megye (Biükkehelység: Prodán Bot. Közl. 1909, 12.), Borbás Erdélyből is közli (Elöpatak, Büdöshegy: OeBZ. 1885, 75.), a noricum flóraterületen, Vas és Sopron megyében pedig a *R. nessensis* a legelterjedtebb Rubus-fajok közé tartozik.

² A *R. plicatus* sarjai a Morvamező homokján nem mutatják minden világosan a Subereci-jelleget s a növény ilyenkor a *Corylifolii*-csopora emlékezetet. A zöld csészelevelek, a termőszálakkal egyenlő hosszú porzók azonban ekkor is azonnal nyomra vezetnek. — Focke szerint (i. b. 460. o.) ez is hiányoznák Magyarország flórájából. Borbás zálatnai adatához (OeBZ. 1885, 76.) nem tudok ugyan hozzászólni, de pl. Holuby adata (Beczkó és Szelecz között: Fl. Trenč., 4. Teil, 1888, 134.) megerősítést nyer nem csupán a morvamezei, hanem a szomszédos turómegyei előfordulásban is (Sztrencsényi szoros: Margittai exs.!).

³ Syn.: *R. Vestii* Hol MBL. 1916, 225. — Árnyékos helyeken a virág színe élénk rózsaszínű lehet. Ez a *R. porphyropetalus* Borb. et Waiss. OeBZ. 1893, 319. (v. sp. auth. e Velem!). — A *R. thyrsanthus* sarja kopasz s a leveletlen virágzat mellett főleg ez a bélleg különbözteti meg a nyugati *R. phyllostachys* P. I. Muell-től. Ezért figyelmet érdemel a var. *pudibundus* Gaye ri sehed., turionibus rubentibus pilis brevibus abunde vestitis, floribns ut videtur, constanter roseis (in valle Stara Voda prope Izbég comit. Pest: Degen!).

⁴ A R. Vestii Focke-t itt abban az értelemben veszem, melyben azt Focke Syn. Rub. Germ. p. 154. eredetileg vette s amelyben azt egyebek között Halácsy Oest. Bromb. és Sndre Rubi Eur. is tárgyalja. Az újabb R. Vestii Focke in Asch. Gräbn. Syn. VI, 458. nem ez a növény s miként Hayek valószínűleg helyesen véli, a R. altissimus Fritsch-sel esik össze. A R. altissimus Fritsch a R. sulcatus-hoz áll legközelebb s ettől csupán dúsabb virágzatában s alul kissé molyhos leveleiben különbözik. A R. thyrsanthus-tól, mellyel első tekintetre összetéveszteni lehetne, zöld csészelevelei és szetterpedten megmaradó porzószárai nyomban elválasztják. A R. altissimus az országban is terem (Vas megye: Szentgotthárd Várhegyén!) s valószínűleg a köszegi R. sulcatus var. subrelutinus Borb. et Waisb. OeBZ. 1893, 319. is idetartozik.

⁵ A R. chlorocladus-t és R. pubifrons-t csak herb. példákóból ismerek s végleges ítéletet rendszertani helyzetükrről és értékiíkről uem mondhatok. Úgy látszik azonban, hogy a R. silesiacus-hoz, illetőleg quadicus-hoz közel állanak. Sabr.-nak a Verh. z. b. Ges. Wien, 1904, 544. o. kifejezett azt a nézetét, hogy a R. pubifrons = quadicus × subrectus, az eredeti példa vizsgálata alapján nem oszthatom s úgy hiszem, hogy Sabr.-t e magyarázatnál inkább az az újabban vallott véleménye vezette, hogy a Silvatici-csoportba tartozó valamennyi faj hybridus eredetű (v. ö. a Mitt. naturw. Ver. Steierm., 1915, 254—255. és 260. o.). Ez persze általánosságban nem is olyan valószínűtlen. Mert amily könnyűséggel lehet pl. a mi flóránkban valamely vad-szedernek a Subereci-, Discolores-, Tomentosi-, Radulae-, Euglandulosi-csoporthoz való tartozását megállapítani, annyira összavarajk a természetes határvonalakat a Silvatici-csoporthoz tartozó fajok. Mindazonáltal ezeknek legtöbbjét hybridus eredetre csak úgy lehet visszavezetni, ha feltételezzük, hogy hybridus eredetük nagyon messze multba nyúlik vissza. Recens fajokból való származásukat bajos kiutattni és sok esetben, ha mégis hybridus eredetre akarunk gondolni, legfeljebb csak az egyik parensre következtethetünk, de a másikra nézve megakadunk (pl. R. crispifrons — macrostemon; R. heterocladus — Radula).

⁶ Syn. R. villicaulis et hypoleucus Sabr. prius; R. macrophyllus Hol.; verosimiliter etiam R. macrophyllus Aust. ap. Hall. Oest. Bromb. e Hainburg.

⁷ Halácsy herb.-ban (Zool.-bot. Ges. Wien) van egy R. heterocladus Sabr.-nak jelzett pozsonyi növény, mely akkor került kezembbe, mikor a Supplem. fl. poson. kézirata már elkészült. Sabr. ezt a nevet sehol sem publicálta s az ö herb.-ban (Hofmuseum, Wien) e növényt, mely az én R. heterocladus-ommal nem azonos s melyet a R. silesiacus alakkörébe tartozónak vélek, nem találtam.

⁸ Sensu Sndre Rubi Eur., non Focke in Asch. Gräbn. Syn.

⁹ Syn.: R. Ebneri Sabr. prius, non Kern.

¹⁰ E faj typusának már rendkívül erős tüskéi miatt sem felöl meg, de még további megfigyelésre szorul.

¹¹ Alakköre vidékünkön további tanulmányozást igényel.

¹² Syn. R. rufis Hol. MBL. 1916, 225. sec. exs.!

¹³ A pozsonyi növény turione glabro, inflorescentia fere pilosa, stylis stamina superantibus etc. további vizsgálatot igényel.

¹⁴ Feltüntő eltérése a var. *coerulatus* M., turione ramisque glaucis, foliis supra obscure viridibus, subtus glaucis et tomento brevissimo obtectis, aculeis pallidis, glandulis autem laete purpureis (St.—Bo.!!)

¹⁵ Syn.: *R. Guentheri* var. *pruinosa* Utsch: Sabr. Verh. Ver. Pressburg, 1887—1891, p. 8.

¹⁶ Sensu Borb. MBL. 1903. 334. (*Erythrothysri*).

¹⁷ Sabr. Verh. z. b. Ges. Wien, 1886, 90. szerint: turio dense pilosus; Sabr. Mitt. naturw. Ver. Steierm., 1916, 270. szerint: turio glaber vel glabrescens. Valószínű tehát Sundre nézete, mely szerint Sabr. eleinte a *R. arachnites*-t is idevonta.

¹⁸ Feltüntő alak, melynek Pozsony vidékéről való példányát nem láttam s melyet csak mint lehetséges előfordulást, Borbás közlése (MBL. 1903) alapján veszek fel.

¹⁹ A *R. populifolius* Sabr. OeBZ. 1892, 56. eunek alakjai közé tartozik.

²⁰ Sabr. herb.-ban a *R. durotrigum* Murr-val egyesítette, de ettől már szörös sarja elválasztja.

Kétesek maradvának (Dubii remanent):

Rubus Bayeri var. *cordifrons* Borb. ap. Sabr. Verh. z. b. Ges. Wien, 1886, 92. — *R. laetevirens* Prog.: Sabr. ibid. p. 91 (sokféleképen értelmezett név). — *R. serpens* var. *roridissimus* Sabr. Verh. Ver. Pressbg. 1887—1891, p. 9. — *R. brachyandrus* ssp. *renifrons* Sabr. OeBZ. 1892, 55. — *R. asclepiadens* Borb. b) *R. polycardius* Borb. et Sabr., MBL. 1903. 337.

II. Hybridi.

A) *Hybridi R. caesii*:

1. *R. caesius* × *idaeus* (= *R. pseudocaesins* Wherry), Grinád (Holuby!).

2. *R. caesius* × *sulcatus* (= *R. grandifrons* Borb.). Pv.

— 3. *R. caesius* × *plicatus* (= *R. bahusiensis* Scheutz), DCs !!

4. *R. caesius* × *macrostemon* (= *R. Holandrei* P. S. Mnell., *R. macrostemonoides* Fritsch, *R. semidiscolor* et *R. pseudo-Wahlbergii* Sabr., *R. dumalis* Hal.) Pv.!! Sz.!! Ba.! in vinetis frequens et planta nomine *R. dumetorum* salutata plerumque ad hanc combinationem pertinet. — 5. *R. caesius* × *moestus* (= *R. clypeatus* Sabr.), Pv., Pf., Bo. — 6. *R. caesius* × *candidans* (= *R. virgultorum* P. J. Muell., *R. hemithyrsoïdens* Krause, *R. Laschii* Focke, *R. macrocladus* Sabr.), Z., R., L.!! — 7. *R. caesius* × *thyrsanthus* (= *R. ambifarius* P. J. Muell., *R. Schnelleri* Hol.), D.!! Z.!

8. *R. caesius* × *tomentosus* (= *R. agrestis* WK., *R. althaeifolius* Host, *R. semicinereus* Borb., *R. Borbásiaurus* Sabr.), Pv.!! Sz.!!, Ba.! frequens.

9. *R. caesius* × *posoniensis* (= *R. semiposoniensis* Gáy. et Sabr.), S.!! — 10. *R. caesius* × *hirtus* (= *R. Villarsianus* Focke), D.!! — 11. *R. caesius* × *rirularis* s. l. (= *R. Holubyanus*

Sabr. var. *viridior* Sabr.), V.!! — 12. *R. caesius* \times *Progelii* (= *R. valligenus* Sabr.), Bo.!! V.

B. Hybridi R. tomentosi:

13. *R. tomentosus* \times *macrostemon* (= *R. thannophilus* Rip., *R. medioximus* Sabr., *R. pseudotomentosus* Sabr., *R. Rózsayanus* Sabr.)¹ Pv.!! Sz.!! frequens. — 14. *R. tomentosus* \times *candicans* (= *R. podhradiensis* Hol.), Sz.!! — 14/b. *R. tomentosus* \times *candicans* var. *erythrandrus* (= *R. tomentosus* \times *purpureus* Hol. in sched.), Sz.!

15. *R. tomentosus* \times *crispifrons*, KV.!!

16. *R. tomentosus* \times *hirtus* (= *R. Kodruensis* Simk.: Sabr. OeBZ. 1892, 54 = *R. danubialis* Borb. OeBZ. 1892, 289, nomen solum, MBL. 1903, 337.), St.—Bo.!! Pf. — 17. *R. tomentosus* \times *brachyandrus* (= *R. subreticulatus* Borb. et Sabr.), Z. — 18. *R. tomentosus* \times *Bayeri* (= *R. Ampelopsis* Sabr. et Borb.), Sz. — Cfr. etiam no. 8.

C. Hybridi R. sulcatai.

19. *R. sulcatus* \times *thyrsanthus* (= *R. hylaeus* Sabr.), V.!! — 20. *R. sulcatus* \times *candicans* (= *R. incertus* Hal.), Rw.!! KV.!! — 20/b. *R. sulcatus* \times *candicans* var. *grandis*, V.!! — 21. *R. sulcatus* \times *Vestii* (= *R. subdolus* Sabr. 1891, *R. Szabói* Sabr. quoad pl. poson. non Borb., *R. papyraceus* Sabr., non Boul., *R. papyraceiformis* Sudre.)² V., Rw.!! Sp.!! KV.!! — Cfr. etiam no. 2.

D. Hybridi ceteri.

22. *R. macrostemon* \times *Vestii* (= *R. Wiesbaurii* Sabr.); KV.!!

23. *R. quadieus* \times *dryades* (= *R. eremophilus* Sabr.), V.!!

24. *R. carpathicus* \times *dryades* (= *R. brevievispis* Borb. et Sabr. pro var. *R. carpatici*), Z.!!

25. *R. Baeumleri* \times *serpens* (= *R. lucidulus* Sabr. pro var. *R. lamprophylli*), St.!!

Jegyzetek.

¹ A leggyakoribb fajvegyülik egyike, mely helyenkint, pl. Szentgyörgy szöllei között nagyon jellemzőleg lép fel s dús virágzása mellett állandó meddőségével feltűnő. Alakjai változatosak s néha jóformán esak a megrövidült porzószákok és a meddőség árulják el, hogy nem *R. macrostemon*-nál, hanem *R. tomentosus* \times *macrostemon*-nál van dolgunk, így pl. a *R. Rózsayanus* esetében, ahol azonban a sajátszerű levélalak is komplikálja a dolgot. Máskor az ékalakú felső levélkék bizonyítják a *R. tomentosus* behatását s bizonyára ilyen a *R. macrostemon* var. *cuneifrons* Borb. Bal. fl. is.

² A *R. papyraceus* (*suleatus* \times *Vestii*) Sabr.-t és a *R. Szabói* Sabr.-t (non Borb.) azonos növénynek tartom. Mindegyikból eredeti példákatt láttam s a növényt a természetben is megfigyeltem. Röviden úgy lehetne jellemezni: *R. Vestii* erőteljesebb termettel, erőseu leveles virágzattal s a *R. sulcatus* fogazatával. Az ülő glandulák száma a sarjon eléggé nagy. Az igazi *R. Szabói* Borb., melyet eredeti lelőhelyén, Szentgotthárd Várhegyén megfigyeltem, egészben más növény és a *R. macrostemon*-hoz áll

közelebb. A pozsonyi növény nomenclaturája ezek után a következő: Mivel a legrégebbi név, a *R. papyraceus* Sabr. OeBZ. 1891, 376 a más növényre vonatkozó, de még régebbi *R. papyraceus* Boulay miatt nem maraghát érvényben, a *R. Szabói* Borb. elnevezés pedig más növényt jelent, feléled a Sabr.-tól a pozsonyi *R. Szabói* jelzésére egyidőben használt s az OeBZ. 1891, 377. o. synonymon gyanánt közölt *R. subdolus* Sabr., név, amely tehát az újkeletű *R. papyraceiformis* Sudre nevet megelözi.

Kétesek (Hybridus dubii).

R. sulcatus \times *macrostemon* (= *R. menyházensis* Simk.; Sabr. OeBZ. 1891, 376) V. — Sudre szerint Simk. eredeti növénye = *R. thyrsanthus*, tehát nem a jelzett fajvegyülék.

R. adulterinus Sabr. OeBZ. 1892, 23 (= *Bayeri* \times *quadicus* ?), P.

R. Sabranskyi Borb. ap. Sabr. Verh. z. b. Ges. Wien, 1886, 94. (= *tomentosus* \times ?), Modor: Harmonia.

R. caesius \times *dryades* és *caesius* \times *quadicus* Sabr. Verh. Ver. Pressbg 1887—91, p. 15 nomina nuda, Mindhárom faj gyakoriságánál fogva azonban a valószínűség megvan.

R. dryades \times *thyrsiflorus* Sabr. l. c. p. 12 et 15, nomen nudum: Bo. Valószinű, hogy a *R. thyrsiflorus*nak a Sp. és Bo.-ban termő fehérvirágú alakjára vonatkozik, mely széles levélkiével *dryades*-szerű, de felálló kelyhénél fogva a *R. thyrsiflorus*-hoz tartozik.

R. orcogeton Focke: Sabr. OeBZ. 1892, 90, St., D.; mivel ez = *R. caesius* \times *Kochleri*, ez az utóbbi azonban vidéküinkön igen ritka, az adat lihetőleg a *caesius* \times *hirtus*-ra vonatkozik.

Irodalom. (Litteratura.)

Sabransky, dr. H.: Über eine neue Brombeere d. Kl. Karp. (Verh. Ver. Pressbg. 1884—1886, p. 1). — Beitr. z. Brombeerengl. d. Kl. Karp. (Verh. z. b. Ges. Wien, 1886, p. 89). — Zwei westung. Bromb. (OeBZ. 1886, p. 189). — Eine neue Bromb. d. Kl. Karp. (DBM. 1886, p. 5). — Batogr. Miscellanea (DBM. 1889, p. 129; 1890, p. 5; 1892, p. 72), — Über *Rubus nigroviridis* Sabr. (Verh. Ver. Pressbg., 1890, p. 2). — Weitere Beitr. z. Brombeerengl. d. Kl. Karp. (OeBZ. 1891, p. 375; 1892, p. 20), Kl. Beitr. z. Flz. Posoniensis (Verh. Ver. Pressbg., 1908). — Jegyzetek néhány kiskárpáti szederfajról (MBL., 1916, p. 54). — Elszórt vonatkozás van a következő közményekben: Beitr. z. Fl. der Oststeiermark (Verh. z. b. Ges. Wien, 1904, p. 537: *R. pubifrons* új magyarázata). — Die Bromb. d. Oststeiermark (OeBZ., 1905, p. 315: *R. nessensis* előfordulása; *R. Bollae* system. helye). — Beitr. z. *Rubus*-Flora der Sudeten u. Beskiden (OeBZ., 1912, 122: *R. longiramulus* helyesített leírása). — Pozsonyi botanikus nevét viseli, de nem pozsonyvidéki növény a *R. Lumnitzeri* Sabr.¹

¹ Sabr. munkáinak felsorolását egyébenként a Verh. z. b. Ges. Wien, 1917, 218—219. o. tartalmazza (H. a y e k Nachruf für dr. H. S.). A felsorolás kiegészítendő a következővel: Pozsony környékének rózsái (Magy. Növ. Lapok, 1886, p. 49—55; cfr. etiam. Borb. in OeBZ. 1886, p. 244—245: Refer. H. Brann in Magy. Növ. Lapok 1886, 118).

Holuby, J. L.: Kl. Beitr. z. Fl. d. Pressburger Comitates (Verh. Ver. Pressbg., 1900, p. 29). — Aus der Flora von Bazin (MBL., 1916, p. 225).

Borbás, dr. V.: A mirigyes szedrek eltérései szürkéllő vagy fehérlo molyhos levelekkel (MBL., 1903, p. 333).

Gáyer, dr. Gy.: Supplementum florae posoniensis (MBL., 1917, p. 38).

Die Durchforschung der ungemein reichen Brombeerengesellschaften der Kleinen Karpaten ist noch bei weitem nicht abgeschlossen und es kann eigentlich nur der von Dévény über Pozsony bis Szentgyörgy sich hinziehende Teil als gründlich durchforscht bezeichnet werden. Trotz alledem haben auch die bisherigen Ergebnisse einen derartigen Formenreichtum und eine so grosse Zahl endemischer Formen zutage gebracht, dass es notwendig erscheint, die bisherigen Resultate in übersichtlicher Form zusammenzufassen.

Diesem Zwecke entsprechend gebe ich vorerst einen Bestimmungsschlüssel der Arten und der kleineren systematischen Einheiten in lateinischer Sprache (siehe Seite 45), und lasse dann eine Aufzählung der Hybriden nachfolgen (siehe Seite 55). Aus dem Vergleiche der beiden Verzeichnisse geht hervor, dass die Bastardierung in unserem Gebiete einen bedeutenden Anteil an dem Formenreichtum hat, dass aber andererseits die überwiegende Mehrzahl der Bastarde sich auf die Beteiligung einiger weniger Arten (*R. caesius*, *R. tomentosus*, *R. sulcatus*) zurückführen lässt. Auch haben dementsprechend die hybriden Formen in der Mehrzahl ihre Standorte in den Hohlwegen und Hecken der Weinberge und in der Nähe der Ebene, während jene Typen, die auf Kreuzung nicht zurückgeführt werden können, sich an den schattigen Quellenläufen der Gebirgstäler ansammeln.

Die Hybriden in einen Bestimmungsschlüssel aufzunehmen, erscheint nicht recht möglich. Manche derselben (z. B. *R. caesius* × *tomentosus*) haben einen schier unbegrenzten Formenreichtum. Auch kann der grösste Teil der Bastarde bei einiger Übung leicht als solcher erkannt werden. So zum Beispiel vererbt *R. caesius* die lanzettlichen Nebenblätter konsequent auf seine Hybriden, und es deutet die Anwesenheit dieses Merkmals fast stets auf die Beteiligung von *R. caesius* hin. Die Bastarde des *R. tomentosus* mit den Arten der *Discolores*-Gruppe sind durch Brachyandrie und mehr-weniger grosse Sterilität, häufig durch elfenbeinweisse (nicht reinweisse) Blüten, jene mit den *Glandulosen* durch unterseits weissliche Blätter und meist schmale, kleinblütige Blütenstände, und im allgemeinen durch das häufige Vorkommen von Sternhaaren ausgezeichnet. Die Bastarde der *Subrecti* mit den *Discolores* haben kräftige, mehr weniger aufrechte Schösslinge, unterseits den Filz verlierende und grünliche Blätter, dann in der Regel eine stark beblätterte Infloreszenz und aussen weissliche (nicht grüne) Kelche. Im allgemeinen sind die meisten Rubi-Hybriden Ursprunges durch die mehr-weniger grosse Sterilität gekennzeichnet.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1919

Band/Volume: [18](#)

Autor(en)/Author(s): Gayer [Gáyer] Julius [Gyula]

Artikel/Article: [Pozsony környékének szedrei. Rubi posonienses. 40-54](#)